

16.11.2021

Eduskunta
siv@eduskunta.fi

Asia: HE 192/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:n lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia ja siihen liittyviä lakeja. Lait tulisivat voimaan 1.1.2022 lukuun ottamatta Helsingin eurooppalaista koulua koskevaa 7 a §:ää, joka tulisi voimaan vasta 1.1.2023.

Pidämme esitystä kannatettavana. Sivistysvaliokunnan tulee kiinnittää huomiota kuitenkin erityisesti kahteen asiaan antaessaan asiasta mietintönsä.

Aikataulu

Pidämme aikataulua oppijanumerorekisterin osalta haasteellisena. Käsitksemme mukaan se ei ole valmis vielä 1.1.2022, vaan teknisiä muutoksia joudutaan tekemään lain voimaan tulon jälkeen.

Valiokunnan tulee varmistaa, että oppijanumerorekisteri on valmis ja käyttökunnossa lain voimaantullessa. Mikäli näin ei ole, on tarve harkita esimerkiksi siirtymäsäännöstä, mikä antaa joustoa rekisterin käyttöönotolle.

Opettajarekisteri tarvitaan oppijanumeron laajentamisesta huolimatta

Oppijanumeroa koskevan muutosehdotuksen yksi keskeinen tavoite on mahdollistaa oppijanumeron käyttö opetushallinnossa henkilöä yksilöivänä yleistunnistena ja vähentää näin henkilötunnuksen käyttötarvetta. Esityksen luvussa 5 tuodaan esille, että oppijanumeron sijaan vaihtoehtoinen tapa voisi olla oman tunnusteen luominen opetushenkilöstölle. Oppijanumeron käyttöalan laajentamisella saadaan esityksen mukaan kuitenkin pienemmin muutoksin vastaava tavoitetilä eikä rekisterin luomista vain opetushenkilöstöön kuuluvan henkilön yksilöimistä varten pidetä perusteltuna. Esityksen mukaan siinä ehdotetuilla oppijanumeron tai muillakaan muutoksilla ei ole vaikutusta opettajarekisteriselvitykseen.

16.11.2021

OAJ toteaa, että meillä ei ole luotettavaa tietoa tukijoiden mukaan kelpoisten opettajien määrästä maassamme vuoden 2013 erillistiedonkeruun jälkeen. Tarvitsemme siksi opettajarekisterin paikkaamaan tätä tietovajetta. Opettajarekisterissä on tarve yksilöidä opettajakelpoisuuden omaavat, jotta se voi kertoa ajantasaisen tiedon kelpoisten opettajien ja esihenkilöiden määrästä Suomessa. Tarvitsemme myös summatiedon siitä, paljon ja millaisia virkoja tai toimia alalla on ja kuinka monessa niistä on ei kelpoinen henkilö. Nämä tiedot ovat välttämättömiä riittävän opettajankoulutuksen aloituspaikkojen määrittämiseksi sekä varmistamaan, että tiettyjä opettajaryhmiä ei kouluteta työttömiksi tai kunnissa podeta pulaa kelpoisista opettajista. Tehtäessä opetusala koskevia päätöksiä ja uudistettaessa alan lainsäädäntöä ei vaikutusarviointeja voida tehdä luotettavasti ilman tätä ajantasaista tietoa opettajavarannostamme.

Onkin erittäin valitettavaa, ettei lausunto- ja muusta palautteesta huolimatta valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia valmisteltaessa ole tehty yhteistyötä opettajarekisteriä samaan aikaan selvittävien selvityshenkilöiden kanssa. Opettajarekisterin selvittämisen tueksi asetetulle ohjausryhmälle on kerrottu, että oppijanumeroa käytetään tunnisteena myös opettajarekisterissä sekä koottaessa siihen tietoja muun muassa Virta ja Koski rekistereistä.

Oppijanumeron laajempi käyttö säädetään esityksessä varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjille vapaaehtoiseksi. Vaikuttaisi kuitenkin siltä, että käytännössä olisi monesta eri syystä hyvä, jos kaikilla järjestäjillä olisi velvoite sitä käyttää ja tästä aiheutuvat kustannukset olisi heille korvattu.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Heljä Misukka
koulutusjohtaja

Nina Lahtinen
koulutuspolitiikan päällikkö